

Психологія професійної діяльності

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна) /вечірня</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, весняний (другий) семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кред. ЕКТС / 120 годин лекції – 9 годин, семінарські – 9 годин, самостійна робота – 102 години</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції: Практичні заняття: rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: завідувач кафедри, професор, д. психол. н., Воляннюк Наталія Юріївна, +380505538334 volianiuk.nataliia@iit.kpi.ua</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни є психологічні компоненти, які спонукають, скеровують і регулюють трудову активність суб'єкта та реалізують її у виконавських діях, а також властивості, через які ця активність здійснюється.

Навчальну базу дисципліни «Психологія професійної діяльності» становлять знання отримані при вивченні різноманітних курсів, що спрямовані на розкриття загальних закономірностей і механізмів професійної діяльності, а також формування вмінь та навичок науково-обґрунтовано пояснювати психологічні факти.

Відповідно до вимог ОНП **метою дисципліни** є формування у здобувачів вищої освіти:

- здатності аналізувати фундаментальні теорії і концепції, відомості про закономірності виникнення та розвитку психічних явищ у процесі трудової діяльності;
- здатності встановлювати особливості та структуру психічних станів у трудовій діяльності, а також їх зв'язок з динамікою трудового процесу та його ефективністю;
- здатності досліджувати мотивацію трудової діяльності та розробляти на цій основі психологічно обґрунтовану систему стимулювання праці;

- здатності досліджувати емоційно-вольову сферу особистості як регулятора трудової діяльності;
- здатності виявляти вплив соціально-психологічних факторів ефективності трудової діяльності, що визначають зміст «організаційного середовища» і впливають на задоволеність працею.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 3);
- здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК 4);
- здатність дотримуватись морально-етичних правил поведінки, етики досліджень, характерних для учасників академічного середовища (ЗК 5).

Фахових компетентностей:

- здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень (ФК 2);
- уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства (ФК 7);
- здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (ФК 9);
- здатність використовувати сучасні методи й технології наукової комунікації на державній та іноземній мовах (ФК 10);
- здатність слідувати етичним і правовим нормам у професійній діяльності (ФК 12);
- здатність працювати в команді, формувати позитивні стосунки з колегами (ФК 14);
- здатність проводити теоретичні й експериментальні дослідження, математичне й комп'ютерне моделювання психічних явищ (ФК 17);
- здатність використовувати наявні можливості освітнього середовища і проектування нових умов, в тому числі інформаційних, для вирішення науково-дослідних завдань (ФК 18).

Програмні результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології (ПРН 1);
- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність (ПРН 5);
- розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів (ПРН 7);
- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій (ПРН 9);
- дотримуватись правил наукової етики, правових і соціальних норм у процесі професійної та науково-інноваційної діяльності (ПРН 11);
- дотримуватись правил академічної доброчесності (ПРН 12);
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності (ПРН 13);

- екстраполювати психологічні знання на широке коло процесів дослідницько - інноваційної діяльності (ПРН 18).

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах двох годин консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна [пошта volianiuk.nataliia@iil.kpi.ua](mailto:volianiuk.nataliia@iil.kpi.ua), месенджер Telegram https://t.me/joinchat/AAAAAE4NgIj_FPvDHRctmQ

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна вивчається після опанування дисциплін «Філософські засади наукової діяльності», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 1. Наукові дослідження», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 2. Наукова комунікація», «Теоретичні і методологічні проблеми психології», «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», «Психологія соціальних явищ», «Організація науково-інноваційної діяльності», «Психологія життєвого середовища», «Психологія наукової і технічної творчості». що входять до циклу обов'язкових (нормативних) дисциплін ОП.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Тема 1. Психологічна система діяльності	15	2	2	11
Тема 2. Методи вивчення діяльності	16	2	2	12
Тема 3. Взаємодія суб'єктів у професійній діяльності	14	-	-	14
Тема 4. Професіогенез суб'єкта професійної діяльності	14	-	-	14
Тема 5. Інтегративні психічні процеси як регулятори діяльності	16	2	2	12
Тема 6. Психічні стани суб'єкта професійної діяльності	14	-	-	14
Тема 7. Команда як суб'єкт сумісної діяльності. Команда наукового та/або інноваційного проекту. Формування, взаємодія, розвиток, культура, ефективність.	17	2	2	13
Тема 8. Наукова спільнота як предмет психологічного аналізу	14	1	1	12
Всього годин	120	9	9	102

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

- Бурлакова І.А. Психологія професійного мислення, готовність до змін Навчально-методичний матеріал. – Київ, Видавництво КРЦПК, 2022. – 68 с.
- Воляннюк Н.Ю. Психологія наукової діяльності: [Монографія] / Н.Ю. Воляннюк, Г.В. Ложкін, А.Б. Колосов, Б.В. Андрійцев. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського; Центр ДЗК, 2020. 352 с.
- Воляннюк Н.Ю. Психологія професійної діяльності: комплекс навчально-методичного забезпечення для підготовки аспірантів за спеціальністю 053 «Психологія». К. КПІ ім. Ігоря

- Сікорського, 2016. 32 с. Точка доступу: http://psy.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/02/Psychologiya_profesiynoyi_diyalnosti-1.pdf
4. Горбунова В. В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 380 с. Точка доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/9036/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%BE%20%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%83.pdf>
 5. Мандзюк О. Державна стандартизація методів аналітичної діяльності. Підприємство, господарство і право. Адміністративне право і процес. 2018. С.102-107. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/2/20.pdf>
 6. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. Режим доступу: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf>
 7. Психологія праці у звичайних та екстремальних умовах : навч. посіб. / М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2015. 652 с.
 8. Психологія професійної діяльності: підручник / за ред. С.К. Шандурка. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 256 с.
 9. Управління інноваційними проектами: навч. посібник / Уклад.: Н.Н. Пойда-Носик, І.І. Черленяк. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. 360 с.
 10. CAMACHO-MORLES, Jesús, et al. Activity achievement emotions and academic performance: A meta-analysis. Educational Psychology Review, 2021, 33.3: 1051-1095.
 11. FELLEZ, Martin R. Forming the professional self: Bildung and the ontological perspective on professional education and development. Educational Philosophy and Theory, 2016, 48.3: 267-283.
 12. HACKER, Winfried. Activity: A fruitful concept in industrial psychology. In: Goal directed behavior. Routledge, 2021. p. 262-283.
 13. HAVRYSHKIV, Oksana. The issue of readiness for professional activity: theoretical aspects. Scientific Journal of Polonia University, 2020, 38.1-2: 133-143.

4.2. Допоміжна література:

1. Винославська О. В., Кононець М. О. Психологічна безпека підприємців в умовах пандемічних обмежень / Організаційна психологія. Економічна психологія. №1(25)/2022. С. 33-41. DOI: <https://doi.org/10.31108/2.2022.1.25.4>
2. Воляннюк Н.Ю. Варіабельність та неминучість криз професійного розвитку суб'єкта діяльності. Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя: збірник наукових праць / [за ред.: Кузікової С.Б., Щербакової І.М.]. Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. С. 316-320.
3. Воляннюк Н.Ю., Бортун Б.О. Психологічна категорія «ставлення» як засаднича для вивчення конструктивної конфліктності особистості. Габітус. Науковий журнал з соціології та психології. №24.Т.2. 2021. С.30-35. http://habitus.od.ua/journals/2021/24-2021/part_2/7.pdf
4. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В. Шамрук О.П. Ресурси реалізації психологічного потенціалу. Збірник наукових праць «Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка». №1/2 (46,47). 2016. С.31-36.
5. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Фомич М.В. Командна згуртованість як соціально-психологічний феномен. Науковий журнал Габітус. Вип.36, 2022. С.255-259. <http://habitus.od.ua/journals/2022/36-2022/42.pdf>
6. Колосов А.Б., Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В. Психологічні детермінанти функціональної неграмотності суб'єкта педагогічної діяльності. Вісник післядипломної освіти, 2019. Випуск 7(36) «Серія «Соціальні та поведінкові науки». С 78-97. <https://doi.org/10.32405/2522-9931>
7. Ложкін Г.В. Психологія праці : навч.посібник / Г.В.Ложкін, Н.Ю.Воляннюк, О.О.Солтик; за заг.ред. Г.В.Ложкіна. Хмельницький : ХНУ, 2013. 191 с.

8. Онiпко З. С. До проблеми визначення сутностi самоконтролю особистостi. Науковий журнал «Габiтус». Вип. 33. 2022. С.133-137.
DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.33.23>
9. Онiпко З. С. Самооцiнка як чинник професiйного становлення особистостi. Перспективи та iнновацiї науки. 2022. № 7(12). С. 409-419. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8\(13\)-409-419](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8(13)-409-419)
10. Психологiя працi: теоретичнi i методологiчнi основи наукових дослiджень: навч. посiб. [для студ. вищ. навч. закл.] / I. М. Щербакова. Суми : Вид-во СумДПУ iменi А.С. Макаренка, 2014. 144 с.
11. Самолюк Н.М. Фiзiологiя i психологiя працi: навчальний посiбник. Рiвне: НУВГП, 2016. 330 с.
12. KUTHER, Tara L.; MORGAN, Robert D. *Careers in psychology: Opportunities in a changing world*. Sage Publications, 2024.
13. SHYMANSKYI, Andrii. Contemporary psychological perspectives on personal readiness for professional activity. *Personality and environmental issues*, 2024, 3.1: 31-37.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента) Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)
1.	<p>Тема 1. Психологічна система діяльності</p> <p>Категорія професійної діяльності. Структурно-морфологічна парадигма психологічного аналізу діяльності. Функціонально-динамічна парадигма психологічного аналізу діяльності. Психологічна структура діяльності: мотивація, цілеутворення, інформаційна основа діяльності, антиципація (прогнозування) її результатів, прийняття рішення, планування, програмування, контроль, корекція, оперативний образ об'єкту діяльності, система індивідуальних якостей суб'єкта, сукупність виконавських дій. Спосіб діяльності та стиль діяльності. Види діяльності. Основні способи аналізу професійної діяльності.</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати психологічну структуру професійної діяльності. 2. Охарактеризувати загальну будову діяльності, її предметні та структурні компоненти. 3. Проаналізувати мотиви діяльності, функцію передбачення (антиципації) процесу досягнення результату, способи, засоби та умови реалізації мети праці. 4. Охарактеризуйте інформаційну основу діяльності.
2.	<p>Тема 2. Методи вивчення діяльності</p> <p>Загальна характеристика методів вивчення діяльності. Метод спостереження. Організація спостереження. Реєстрація результатів. Види спостереження. Хронометраж трудового процесу. Прийоми проведення та реєстрації результатів. Метод критичних інцидентів. Систематизація даних. Особливості інтерпретації результатів. Інтерв'ю, бесіда, біографічний метод. Відпрацювання вмінь організації та проведення психологічного дослідження з використанням методів психології праці. Складання програми спостереження, аналіз результатів. Розроблення анкети і проведення анкетування. Тестування. Мета та завдання професіографії. Психологічний зміст професіографії. Вимоги та процедура складання професіограм. Типова програма професіографії. Види професіограм: комплексні, універсальні, інформаційні, діагностичні. Особливості оформлення результатів професіографії. Сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, інноваційні дослідницькі методики у галузі психології професійної діяльності, перевірка їх ефективності.</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть порівняльну характеристику основних методів вивчення трудової діяльності.

	<p>2. Охарактеризуйте сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації.</p> <p>3. Опишіть статистичні методи аналізу даних.</p> <p>4. Розробіть інноваційну дослідницьку методичку у галузі психології професійної діяльності та перевірте її ефективність.</p>
3.	<p>Тема 5. Інтегративні психічні процеси як регулятори діяльності Форми, рівні і динаміка суб'єктивного відображення дійсності. Психічний образ та регуляція діяльності. Структура й функції системи саморегуляції діяльності. Особливості формування психічного образу. «Предметність» та «стійкість образу».</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте форми суб'єктивного відображення дійсності. 2. Продемонструйте систему саморегуляції діяльності. 3. Охарактеризуйте поняття «психічний образ» та його зв'язок із регуляцією діяльності.
4.	<p>Тема 7. Команда як суб'єкт сумісної діяльності. Команда наукового та/або інноваційного проекту. Формування, взаємодія, розвиток, культура, ефективність. Типологічна характеристика малих груп. Поняття колективного суб'єкту діяльності. Ознаки команди як суб'єкта сумісної діяльності. Порівняльний аналіз прояву соціально-психологічних властивостей в колективі та команді. Формування команди та організація взаємодії учасників проекту. Етапи розвитку та механізми аутопоезису команди наукового та/ або інноваційного проекту. Інструменти розвитку команди інноваційного проекту. Культурне середовище та організаційна культура як детермінанти успіху проекту.</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте типи малих груп за критеріями та рівнями їх взаємодії. 2. Назвіть основні характеристик суб'єкта сумісної діяльності. 3. Сформулюйте характеристики команди. 4. Прокоментуйте прояв соціально-психологічних властивостей у команді. 5. Охарактеризуйте етапи розвитку та механізми аутопоезису команди наукового та/ або інноваційного проекту. 6. Назвіть інструменти розвитку команди інноваційного проекту. 7. Опишіть роль культурного середовища та організаційної культури як детермінант успіху проекту.
5.	<p>Тема 8. Наукова спільнота як предмет психологічного аналізу Психологічні особливості наукової школи. Типи наукових шкіл. Рольова різноманітність у наукових школах. Наукові школи у сучасній психології.</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте характер наукових груп у наукових підрозділах. 2. Охарактеризуйте типи наукових шкіл. 3. Опишіть рольову різноманітність в наукових групах.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять сформувані у здобувачів вищої освіти:

- уміння визначати перелік професійно-важливих якостей особистості для конкретної діяльності з врахуванням особливостей їх реалізації у трудовому процесі;
- досвід фіксації впливу індивідуальних особливостей суб'єкта праці на характер стресових реакцій.
- уміння застосовувати методи та засоби управління функціональними станами суб'єкта праці;
- досвід цілеспрямованого вивчення організації умов та способів виконання діяльності.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1.	Тема 1. Психологічна система діяльності (2 год.)

	<p>1. Поняття діяльності та її системи.</p> <p>2. Компоненти діяльності: мотивація, інформаційна основа, способи та стилі діяльності.</p> <p>3. Рівні аналізу діяльності: особистісно-мотиваційний, цільовий, функціональний, структурний, індивідуально-психологічний та психофізіологічний.</p> <p>Завдання на СР:</p> <p>1. Розкрийте систему діяльності.</p> <p>2. Охарактеризуйте компоненти діяльності.</p> <p>3. Прокоментуйте та порівняйте стиль та спосіб діяльності.</p>
2.	<p>Тема 2. Методи вивчення діяльності (2 год.)</p> <p>1. Характеристика методів вивчення діяльності: спостереження, опитування, інтерв'ю, бесіда, біографічний метод, аналіз продуктів діяльності, хронометраж, вивчення документів.</p> <p>2. Мета та завдання професіографії.</p> <p>3. Психологічний зміст професіографії.</p> <p>Завдання на СР:</p> <p>1. Розкрийте особливості застосування методу спостереження.</p> <p>2. Розкрийте особливості застосування методу опитування.</p> <p>3. Опишіть вимоги та процедуру складання професіограми.</p>
3.	<p>Тема 5. Інтегративні психічні процеси як регулятори діяльності (2 год.)</p> <p>1. Антиципація та її рівні.</p> <p>2. Цілеутворення та планування.</p> <p>3. Прогнозування та прийняття рішення.</p> <p>Завдання на СР:</p> <p>1. Назвіть компоненти прийняття рішень.</p> <p>2. Розкрийте зміст антиципації.</p> <p>3. Прокоментуйте види цілей та їх роль в процесі цілеутворення.</p>
4.	<p>Тема 7. Команда як суб'єкт сумісної діяльності. Команда наукового та/або інноваційного проекту. Формування, взаємодія, розвиток, культура, ефективність. (2 год.)</p> <p>1. Типи малих груп за критеріями та рівнями їх взаємодії.</p> <p>2. Основні характеристики суб'єкта сумісної діяльності.</p> <p>3. Характеристика команди.</p> <p>4. Прояв соціально-психологічних властивостей у команді.</p> <p>5. Етапи розвитку та механізми аутопоезису команди наукового та/або інноваційного проекту.</p> <p>6. Інструменти розвитку команди інноваційного проекту.</p> <p>7. Культурне середовище та організаційна культура як детермінанти успіху проекту.</p> <p>8. Життєздатність команди.</p> <p>Завдання на СР:</p> <p>1. Наведіть ознаки життєздатності команди.</p> <p>2. Розкрийте передумови організаційного стресу в команді.</p> <p>3. Продемонструйте значення психологічної дистанції та її роль у командній згуртованості.</p> <p>4. Опишіть детермінанти прояву організаційного стресу в команді.</p> <p>5. Опишіть психологічну дистанцію в міжособистісних відносинах</p>
5.	<p>Тема 8. Наукова спільнота як предмет психологічного аналізу. (1 год.)</p> <p>1. Системний аналіз властивостей та типів наукових шкіл.</p> <p>2. Атрибутивні ознаки груп в наукових підрозділах.</p> <p>3. Координація діяльності у наукових групах.</p> <p>Завдання на СР:</p> <p>1. Проаналізуйте поняття «наукова школа».</p> <p>2. Розкрийте особливості та типи наукових шкіл.</p> <p>3. Опишіть соціально-психологічні процеси в малих групах.</p>

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання:

Тема 3. Взаємодія суб'єктів у професійній діяльності

Моделі сумісної діяльності: сумісно-індивідуальна, сумісно-послідовна, сумісна-взаємодіюча. Типи сумісної діяльності: технологічний, функціональний, соціально-психологічний, формально-організаційний. Поняття: сумісність і спрацьованість.

Тема 4. Професіогенез суб'єкта професійної діяльності

Професійне становлення суб'єкта діяльності: розвиток людини як професіонала від моменту самостійного і свідомого вибору професії до творчої самореалізації особистості (особистісний професіогенез). Стадії та етапи розвитку професіоналізму. Формування внутрішніх засобів професійної діяльності (спеціальних знань, умінь і навичок, необхідних і достатніх для певної предметної сфери, розвиток таких підструктур особистості, як мотивація професійної праці, професійні риси характеру, здатність до професійного спілкування, рефлексія, інтелектуально-творчі якості, адекватний індивідуальний стиль професійної діяльності). Формування та засвоєння зовнішніх (соціальних) засобів професійної діяльності (накопичення певних соціальних регуляторів у тому чи іншому професійному співтоваристві, освоєння соціального простору професії, відповідних матеріалів та інформаційних засобів професійної діяльності). Зміни професійної діяльності та професіоналів під впливом нових технологій, у тому числі інформаційних (інформаційно-технологічний професіогенез). Професійна кар'єра та її етапи. Кризи професіоналізації особистості.

Тема 6. Психічні стани суб'єкта професійної діяльності

Загальна характеристика психічних станів людини в процесі діяльності. Функціональні стани та їх оцінка: психічне напруження, стрес, монотонія, дискомфорт, тривога. Поняття функціонального комфорту. Показники психічних станів. Психічна перенапруга.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача вищої освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. Здобувач вищої освіти, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Здобувач вищої освіти на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції. На практичних заняттях здобувачі вищої освіти фокусують свою увагу на аналізі вимог професійної діяльності до стану, рівня розвитку, ступеня стійкості основних психічних функцій та якостей суб'єкта діяльності та оволодівають активними прийомами управління дискусією.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Вирішення конфліктних ситуацій

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/2020_7-170.

У випадку не згоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету/директора інституту за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: **опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.**

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: **залік.**

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) виконання модульної контрольної роботи

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях:

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 12):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	9-12
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-8
участь у проведенні заняття; надання частково правильних відповідей або правильне вирішення завдань з неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді	1-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з	0

грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	
---	--

Здобувач вищої освіти отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти. Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 46 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 46)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 46)	0

Умови допуску до семестрового контролю:

Здобувачі вищої освіти, які не виконали всіх передбачених си́лабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається із 50 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачами вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконано правильно (кожне з 50)	2
тестове завдання виконано неправильно (кожне з 50)	0

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені у положенні про РСО з дисципліни та представлені у Додатку 2.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

При вивченні дисципліни «Психологія професійної діяльності» здобувач вищої освіти має користуватися, в першу чергу, літературою, яка визначена в основному списку і є у фондах науково-технічної бібліотеки імені Г.С. Денисенка. Додатковим джерелом інформації мають бути конспекти лекцій. Також здобувачам вищої освіти рекомендується знаходити через систему Інтернет матеріали новітніх психологічних досліджень.

Зміст дисципліни реалізується через опанування трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи. Опанування теоретичного блоку здійснюється в процесі роботи на лекціях та опрацювання літератури. На семінарських заняттях відпрацьовуються конкретні

вміння та навички аналізу психологічних компонентів, які спонукають, скеровують і регулюють трудову активність суб'єкта, а також його властивостей, через які ця активність здійснюється.

Опанування дисципліни «Психологія професійної діяльності» передбачає комплексний підхід при виборі форм та методів навчання. Суть такого підходу полягає в поєднанні лекційних занять та різноманітних форм самостійної роботи, в тому числі: робота на семінарському занятті; підготовка доповідей та виступів з доповідями на семінарах.

Семінарське заняття дає можливість виявити рівень підготовки до нього (виступ, участь в дискусії, висловлення власної думки). Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків. У процесі роботи з літературою та конспектування важливо записувати бібліографічні відомості джерела та номери сторінок, з яких були запозичені думки для подальшого оформлення посилань на джерела. Підготовлені раніше матеріали обробляють, включають в роботу власний аналіз.

Позааудиторні заняття

Можлива участь здобувачів вищої освіти у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено завідувачем кафедри психології та педагогіки, професором, д. психол. н., професором, Воляннюк Наталією Юріївною; доцентом, к. психол. н., доцентом кафедри психології та педагогіки Блохіною Іриною Олександрівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 15 від 31.05.2024 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.).

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг здобувачів вищої освіти із дисципліни «Психологія професійної діяльності» складається з балів, що отримуються за:

Поточний контроль: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: **залік.**

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) виконання модульної контрольної роботи

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях:

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 12):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	9-12
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-8
участь у проведенні заняття; надання частково правильних відповідей або правильне вирішення завдань з неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді	1-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти. Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 46 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 46)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 46)	0

Умови допуску до семестрового контролю:

Здобувачі вищої освіти, які не виконали всіх передбачених силабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливість:

а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається із 50 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачами вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконано правильно (кожне з 50)	2
тестове завдання виконано неправильно (кожне з 50)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Орієнтовний перелік питань до залікової контрольної роботи

1. Охарактеризуйте психологію професійної діяльності як галузь практичної психології.
2. Визначте об'єкт, предмет, мета та завдання психології професійної діяльності.
3. Розкрийте історичний шлях становлення психології професійної діяльності як науки.
4. Здійсніть порівняльний аналіз розвитку вітчизняної та зарубіжної психології професійної діяльності.
5. Поясніть особливості принципів системності, антропоцентризму, специфічності та їх роль у психологічних дослідженнях професійної діяльності людини.
6. Визначте предмет дослідження психології професійної діяльності та методологічні принципи науки.
7. Охарактеризуйте методи психології професійної діяльності.
8. Визначте особливості застосування експериментального методу у психології професійної діяльності.
9. Розкрийте особливості застосування трудового методу у психології професійної діяльності.
10. Проаналізуйте застосування біографічного методу у психології професійної діяльності.
11. Охарактеризуйте опитувальний метод у вивченні професійної діяльності.
12. Проаналізуйте використання комп'ютерної техніки в дослідженнях з психології професійної діяльності: можливості та обмеження.
13. Дайте визначення поняттям «професіограма» та «психограма».
14. Розкрийте основні функції поняття «діяльність» у психології.
15. Визначте психологічні особливості професійної діяльності.
16. Охарактеризуйте зовнішній і внутрішній план професійної діяльності.
17. Охарактеризуйте діяльність як загальнонаукова категорія й міждисциплінарна наукова проблема.
18. Визначте основні психологічні властивості діяльності.
19. Розкрийте взаємозв'язок психології та інших наук у вивченні діяльності.
20. Охарактеризуйте психологічну структуру професійної діяльності.
21. Охарактеризуйте психологічну систему діяльності за В.Д.Шадріковим.
22. Розкрийте основні способи аналізу професійної діяльності.
23. Розкрийте структурно-рівневу організація діяльності.
24. Визначте компонентний склад психологічної структури діяльності.
25. Охарактеризуйте формування мотивів і мети професійної діяльності.
26. Охарактеризуйте формування інформаційної основи діяльності.
27. Охарактеризуйте формування блоку прийняття рішення.
28. Охарактеризуйте дію як основний структурний компонент діяльності.
29. Розкрийте основні види діяльності.
30. Здійсніть порівняльний аналіз діяльностей суб'єкт-об'єктного типу та суб'єкт-суб'єктного типу.
31. Здійсніть порівняльний аналіз компонентного складу індивідуальної та спільної діяльності.
32. Схарактеризуйте психічні регулятори праці.
33. Розкрийте зміст феномена «працездатність» у контексті практичних завдань, що вирішує психологія професійної діяльності.
34. Розкрийте зміст феномена «акмеологічні інваріанти професіоналізму».
35. Визначте професійно-важливі якості працівника.
36. Розкрийте поняття й види професійно-важливих якостей.
37. Розкрийте специфіку функцій уваги в умовах операторської діяльності.
38. Здійсніть порівняльний аналіз компонента творчості в різних професіях.
39. Розкрийте особливості мислення у практичній діяльності.
40. Розкрийте індивідуальні особливості мислення у практичній діяльності.
41. Здійсніть порівняльний аналіз когнітивних та регулятивних процесів у професійній діяльності.

42. Визначте функції комунікації у професійній діяльності.
43. Розкрийте маніпуляцію у професійному спілкуванні.
44. Проаналізуйте людину як суб'єкта праці.
45. Охарактеризуйте індивідуальний стиль діяльності як системоутворювальна функція суб'єкта праці.
46. Розкрийте загальні та спеціальні здібності.
47. Розкрийте психологічну структуру особистості працівника.
48. Дайте аналіз темпераменту і професії.
49. Розкрийте специфіку формування мотивації професіоналів.
50. Здійсніть порівняльну характеристику змістових і процесуальних теорій мотивації.
51. Охарактеризуйте колективний суб'єкт трудової діяльності.
52. Перелічіть основні стадії професійного розвитку особистості.
53. Розкрийте психологічні фактори працездатності працівника.
54. Визначте функціональні стани працівника.
55. Розкрийте види функціональних станів.
56. Визначте об'єктивні та суб'єктивні показники втомленості.
57. Розкрийте поняття психічного напруження та його зв'язок із стресом.
58. Проаналізуйте стан стресу, механізм розвитку, вплив на діяльність.
59. Проаналізуйте вплив режимів діяльності на динаміку функціонального стану працівника.
60. Розкрийте психологічні особливості професійної орієнтації.
61. Охарактеризуйте об'єктивні і суб'єктивні фактори вибору професії (мотиви, інтереси, традиції, життєві плани, вплив оточення).
62. Проаналізуйте психологічні та фізіологічні основи наукової організації праці.
63. Охарактеризуйте оптимізацію режиму праці та відпочинку.
64. Охарактеризуйте типи малих груп за критеріями та рівнями їх взаємодії.
65. Назвіть основні характеристик суб'єкта сумісної діяльності.
66. Сформулюйте характеристики команди.
67. Прокоментуйте прояв соціально-психологічних властивостей у команді.
68. Охарактеризуйте етапи розвитку та механізми аутопоезису команди наукового та/ або інноваційного проекту.
69. Назвіть інструменти розвитку команди інноваційного проекту.
70. Опишіть роль культурного середовища та організаційної культури як детермінант успіху проекту.